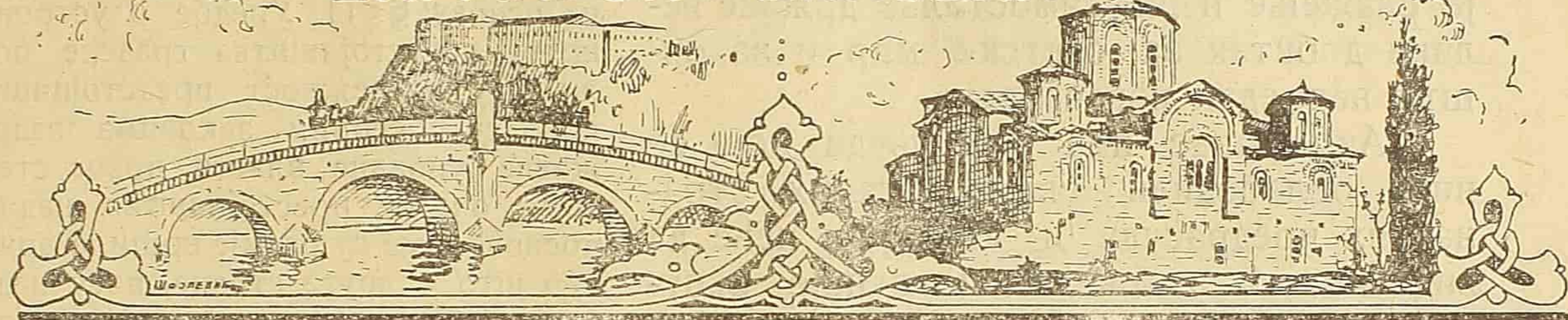

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

ВАРДАРСКЕ БАНОВИНЕ

30. АВГУСТА 1930. ГОД.
СУБОТА

БРОЈ 2 ДИНАРА

ГОДИНА I. Број 22.
СКОПЈЕ

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ излазе један пут недељно. Годишња претплата је 80, а за иностранство 140 динара. Огласи се примају по утврђеној тарифи. Рукописи, огласи и претплата се шаљу на адресу Банске Управе за Уредништво Службеног Листа.

Живела Југославија

Председник владе, Господин Генерал Петар Живковић, за време свога бављења на Бледу, дао је директору *Јутра* једну врло значајну изјаву, коју, због њене важности, доносимо у нашем листу. Та изјава гласи:

— Дошао сам на Блед, рекао је г. Председник владе, да реферишем Њ. В. Краљу о државним пословима. Жао ми је што овога пута не могу да пропутујем кроз Дравску бановину, јер ме државни послови везују за Београд.

Познато вам је да се спрема значајна прослава за рођендан Престолонаследника Петра, 6. септембра. На тај дан ће наша славом овенчана војска добити нове југословенске заставе. То је симболичан акт који значи, да је напредак и процват за наш народ само у значењу оне чисте идеје државног и народног јединства коју је провламовао Њег. Вел.

Краљ, као идеју водиљу нашег народа, која је за Краљевску владу неодступна и непромењива база свега њеног деловања. Предаја

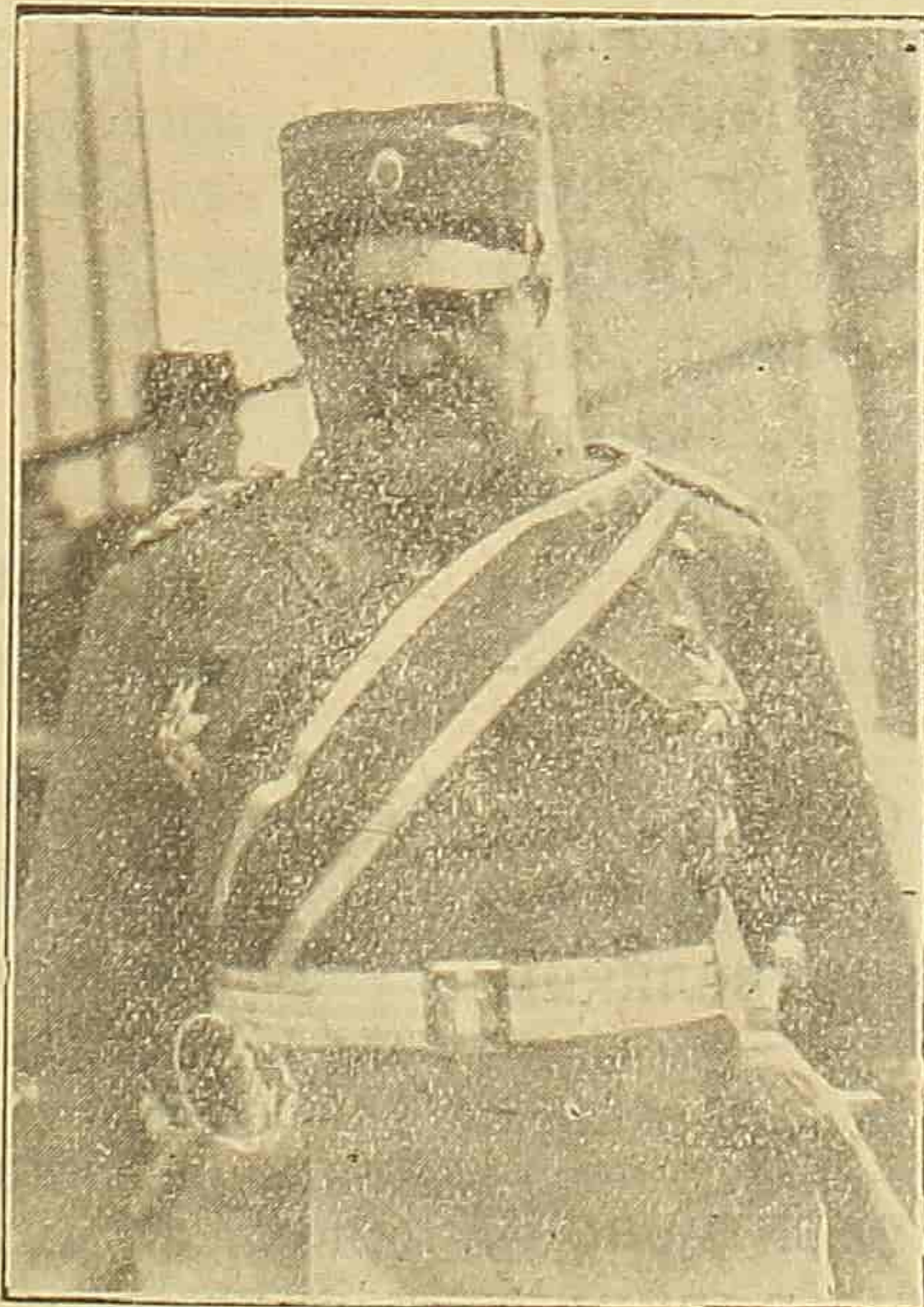
заставе извршиће се по програму који је Министар војске већ објавио. Сав наш народ биће срцем и духом присутан тој свечаности, а у мислима ће бити са нашом јуначком војском и с њоме ће заједно положити заклетву,

да ни по какву цену нећемо напустити конструктиван рад за победу идеје Краљевог манифеста.

У недавним говорима сам рекао да је Њ. В. Краљ својим одлукама од 6. јануара и 3. октобра започео нову епоху народног живота и да се наша невесела прошлост никада више неће вратити. Народ је то становиште свуда примио са искреним одушевљењем и уверио сам се, да потпуно одобрава и декларацију Краљевске владе од 4. јула у којој су постављена основна и непроменљива начела за даљи

рад. Програм декларације мора ујединити све поштене и искре-

не људе да заједничким сложним радом доведемо националну идеју до потпуне победе. Та победа ће дати нашој Југославији еко-

Председник владе г. Петар Живковић

номско и социјално задовољство и културну моћ, подићи наш народни понос и веру у нашу велику будућност, ојачати наш углед у свету и показати, да је снажење наше самосталне државе велики добитак за светски мир и за општи напредак човечанства.

Ако данас има још људи који се нису ослободили својих старих страначких предрасуда и који још неће да виде колико дубље и потпуније испуњава идеја потпуног државног и националног јединства битне интересе свих нас Срба, Хрвата и Словенаца, народ у своме дубоком и здравом инстинкту ове људе свакога дана све више дезавуише. Народ тражи позитиван рад у духу чисте југословенске мисли. Тај рад ћемо придружити са свим одушевљењем. Владина декларација од 4. јула, показала је у јасној светлости смернице нашег будућег рада. Знам да ће се моје речи баш овде, у Дравској бановини, добро разумети и у пуном обиму одобрити. Са одушевљењем опажам како је марљив, штедљив и трезвен народ у вашој Бановини.

Рекосте ми да ових дана Јутро слави своју десетогодишњицу. Честитам Јутру на тој десетогодишњици са надом да ће и будуће заједнички са осталим органима јавности у Дравској бановини бити проповедник идеје државног и народног јединства и југословенства. Добро разумем колика је вредност нашег новинарства за напредак народа. Продужите ваше напоре, проповедајте народу идеју националне солидарности, уложите све силе да заједнички заборавимо спорове прошлости. Треба да се здружимо сви југословенски борци на братски рад за процват Југославије. То је историски задатак нас свију у данашњим великим часовима.

Објашњење о надлежности и делокругу престојништва градске полиције

Свима среским начелницима, свима престојницима градске полиције и свима окружним инспекторима

На питање ове Банске Управе о надлежности и делокругу престојништва градске поли-

ције Министарство Унутрашњих Послова актом својим III Бр. 40974 од 19. августа 1930 год. доставило је следеће објашњење:

У вези акта те Банске Управе II Бр. 25877 од 28. јуна 1930 године извештавате се да су на основу § 11. Уредбе о устројству и делокругу престојништва градске полиције стављени у надлежност престојништва послова, који су посебним законима задржани за државне управне власти првог степена. Према томе ова су престојништва надлежна за све послове које су раније вршиле државне власти, као што, с друге стране, нису надлежне за послове које су раније вршиле самоуправне власти, ако им сада такви послови нису изрично стављени у надлежност.

С обзиром на горње, престојништва градских полиција, као месне полицијске власти првог степена надлежна су:

1) За ислеђење и пресуђење иступних кривица из III часту казненог закона и осталих специјалних закона, као правилника, уредбе и наредба, на пр. Правилника о гостионицама, кафанама и осталим радњама са алкохолним пићем, закода о таксама. Уредбе о отварању и затварању радња и др.

2) Престојништва градских полиција су истражујуће и иследне власти у смислу § 19. казн. суд. поступка.

3) Престојништва градских полиција су извршне власти у смислу § § 46. грађ. суд. поступка.

Предње се доставља ради знања и управљања.

Краљевска Банска Управа
Вавдарске Бановине
II. Бр. 27335

11. августа 1930. год.
Скопље.

По наредби Бана
за начелника
шеф одсека,

Др. Д. Вилхем с р.

Ступање на снагу закона о вину и контроли вина

На дан 18 о. м. ступио је на снагу нови закон о вину и контроли вина.

Према правилнику, почеће радити контролни органи, који ће прегледати вино, било у подрумима, било у јавним локалимима и на свим местима, где се оно налази. Контролни органи ће имати права да свугде лично испитају квалитет и врсте и да забране продавање фалсификованог или наводњеног вина. Тиме хоће да се постигне, да се домаћем вину врати његов стари добри глас не само у земљи, него и у иностранству.

Контролу вина вршиће по бановинама надзорници који ће радити помоћу полицијских и хигијенских органа. Контролори имају права

улазити у све оне локале, где има вина и где се оно продаје, ставити га под пробу и наредити, да се оно не сме мерити и продавати, ако не одговара прописима и ако је покварено и фалсификовано. Имају контролори права наредити чак и то, да гостионичаги даду друго вино гостима на место фалсификованог или поквареног. Фалсификована и покварена вина ће се доставити прегледа ради контролним станицама, којих ће бити у Букову код Неготина, у Марибору, у Загребу и у Сплиту. Код сваке енолошке станице радиће једна стручна комисија, која ће имати да установи врсту вина и да утврди да ли одговара прописима или не. Ако комисија утврди да је вино кварено и фалсификовано, оно се одмах има ставити под забрану код власника или продавца, а ови се предати суду, казне ради.

Закон о вину и правилник прописује врло строге казне. Казне се могу одмерити од седам дана до три месеца затвора, и од 300 до 30.000 динара. За мање преступе су прописане казне до тридесет дана затвора или до 10 хиљада динара.

Правилник наређује, да су контролори дужни поступати по свакој потписаној пријави, која стигне од њих. Они морају да о сваком случају поднесу извештај стручној комисији, која ће утврдити стварно стање.

Огласи

Бановинска Болница у Битољу

Набавка болничних потреба

У економату Бановинске Болнице у Битољу на дан 12 септембра 1930 год. у 11 часова пре подне одржаће се ДРУГА усмена лицитација за набавку животних намирница, потрошног материјала и осталих ситних потреба за време од 1 октобра 1930 год. закључно до 31 децембра 1930 године и то овим редом:

1. За хлеб бели и црни на суму око	дин.	6.900
2. За месо на суму око	"	24.120
3. За бакалук на суму око	"	26.424
4. За поврће и зелен на суму око	"	2.350
5. За млеко и млечне произв. на суму	"	7.985
6. За мртвачке сандуке на суму	"	1.900
7. За разне ситне потребе око	"	3.505
		Свега дин. 73.184

Условe и све законске прописе заинтересована лица могу видети сваког дана у канцеларији економата Болнице.

Кауција се полаже пред комисијом на дан лицитације до 10 часова пре подне и то наши поданици 5%, а страни 10% од горе означене предрачунске суме.

Позивају се заинтересована лица да одређеног дана предстану Болничкој канцеларији

до 10 часова пре подне. Собом имају донети сва документа, која се траже ст. 6. чл. 13. Правилника за извршење одредаба из одељка „В.“ — Уговори и набавке“ Закона о Држ. рачуноводству по прописаној форми.

Из канцеларије Бановинске Болнице у Битољу бр. 3.058 од 14.-VIII.1930. г. 2-3

Бановинска болница у Гиљану

Набавка животних намирница

Према донетом решењу управника болнице у Гиљау одржаће се I јавна усмена лицитација за набавку животних намирница и осталих потреба за време од 1. октобра ове године до 1. јануара 1931. године.

Ова ће се лицитација држати 15. септембра 1930. године а у случају да иста не успе одржаће се II у скраћеном року 30 септембра 1930. год. у канцеларији бановинске болнице од 10 до 12 часова пре подне и то овим редом:

1) Лебац у вредности	дин.	8.000
2) Месо у вредности	"	6.000
3) Маст са поврћем и варивом	"	3.000
3) Кравље пресно и кисело млеко	"	6.000
5) Бакалук и остале друге потребе	"	4.000
6) Дрва за гориво	"	10.000

Из канцеларије Бановинске болнице Вардарске бановине Бр. 402 од 15 августа 1930 године у Гњилану. 2—3.

Бановинска Болница у Битољу

Набавка челичне касе

У економату Бановинске болнице у Битољу одржаће се на дан 24. септембра 1930 године у 11 часова пре подне прва офертална лицитација за набавку челичне касе, заштићене од ватре за ову болницу.

Предрачунска сума 11.000 динара.

Условe и све законске прописе заинтересована лица могу видети сваког дана у канцеларији економата болнице.

Кауција се полаже пре лицитације као и на дан лицитације до 10 часова пре подне на каси ове болнице.

Позивају се заинтересована лица да одређеног дана доставе своје понуне у прописно затвореним кофертима до 10 часова пре подне и истим приложе сва документа која се траже ст. 6 чл. 13 Правилника за извршење одредаба из одељка „Б“ Уговори и Набавке Закона о Државном Рачуноводству по прописној форми.

Из канцеларије Бановинске болнице у Битољу бр. 3150 од 17. августа 1930. године.

Хигијенски Завод у Скопљу**Подизање купатила**

Према решењу Хигијенског завода у Скопљу од 20. августа 1930. године бр. 14270 у канцеларији Санитетско-техничког одељења завода, на дан 4. септембра у 11 часова пре подне, одржаће се друга офертална лицитација за уступање, посла око израде зграде купатила Школске поликлинике у кругу овог Завода.

Предрачунска сума износи дин. 69 751.29.

Кауција полаже се на каси овог Завода најдаље до 10 часова пре подне одређеног дана и то наши поданици 5% а страни 10%.

Понуде таксирани са 100 динара имају се поднети Заводу у запечаћеном коверту на коме мора бити назначено: „Понуда за израду купатила Школске поликлинике од Н. Н.“

Предрачун, услови као и ближа обавештења могу се добити сваког радног дана у канцеларији Сан.-техничког одељења завода.

Из канцеларије Хигијенског завода Бр. 14270.

Продаја пшенице**Оглас**

Према наређењу Краљевске Банске Управе Вардарске Бановине III Бр. 29.906 од 21 јула 1930. године, Начелство среза подримског у Ораховцу, путем јавне лицитације на дан 5 септембра 1930. године, пред канцеларијом Суда општине Ораховачке у Ораховцу, изложиће се јавној продаји и то: (10.000) десет хиљада килограма семена од пшенице, прикупљеног од грађанства овог Среза, којима је било подељено 1929. године за сетву семе од селекционираних пшенице додељено од стране Министарства Пољопривреде.

Позивају се лицитанти да означеног дана дођу на ову продају и исту излицитирају.

Продаја ће се извршити за готов новац и по свршеној лицитацији купац одмах полаже излицитирану цену, а поменуто семе од пшенице прима одмах у својину.

Лицитанти полажу 5% на име кауције.

Лицитација почиње у 8 часова пре подне и траје до 5 часова по подне.

Из канцеларије Начелства Среза Подримског у Ораховцу 19. августа 1930. год. Бр. 9352.

Државна болница у Скопљу**Набавка намирница**

На основу чл. 82—105 закона о државном рачуноводству и Правилника за извршење одредаба из одељка уговора и набавка истога закона, а по решењу Министарства за социјалну политику и народно здравље О.Бр. 8220 од 27. септембра 1929. године и решења Управе државне болнице у Скопљу Бр. 9350 одржаће

се на дан 8 септембра 1930. године при Управи државне болнице у Скопљу прва јавна лицитација, на којој ће се закључити погодбе, да се болница снабдева у току месеца: октобра, новембра и децембра 1930. године следећим потребама;

1) белим и црним хлебом, у вредн.	15.000 д
2) говеђим и телећим месом	„ 45.000 „
3) пресним и киселим млеком	„ 15.000 „
4) бакалуком и ситницама	„ 30.000 „
5) поврћем и варивом	„ 15.000 „
6) мртвачким сандуцима	„ 3.000 „
7) сточном храном	„ 2.000 „
8) канцеларијским материјалом	„ 2.000 „

Заинтересовани надметачи морају показати: уверење о подобности и способности за надметање и уверење о плаћеној порези. Кауција се полаже на дан лицитације одређеној комисији.

Ближа обавештења и услови могу се видети у канцеларији економа болнице сваког радног дана.

Из канцеларије Државне болнице Бр. 9350.

1—3

Дечји Дом у Битољу**Набавна одеда и инвентарских ствари**

На дан 18. септембра 1930. године одржаће се у Дечјем дому, у Битољу, ул. Аристиде Бријана 116 у 11 час. прве усмене јавне лицитације за набавку одеда и инвентарских ствари, и то:

1) 70 пари мушког и женског одеда са зимским капутима и капама, у вредности око 45.000 динара;

2) Инвентарске ствари: По 35 комада ножева, виљушака и лажица (кашика); 10 бокала емаљираних од по 2 л.; 10 пљуваоница; 3 лонца од по 30 л. и 1 лонац од 15 л.; 2 шерпе од по 15 л.; 3 сипаће кашике велике; 19 лавора № 40; 6 кофа за воду од цинк плеха од по 15 л.; 20 лончета емаљираних од по 1/4 л.; 2 ком. сита; 60 тањира емаљираних малих; 1 жица за мешање; 1 ренде; 4 отирача за ноге од жице; 25 метара мушеме за столове; 4 стола за ручавање по мери; 8 клупа по мери; два огледала са дрвеним рамом 60x39; 2 зидне лампе и 15 сланика стаклених — све у вредности око 20.000 динара.

3) 200 пари чарапа.

Ако прва лицитација не буде успела било из којих разлога, друга одржаће се истим редом и на истом месту дана 29 септембра 1930. године.

Услови и све законске прописе заинтересована лица могу видети сваког дана у канцеларији поменутог дома.

Кауција се полаже пред комисијом пре лицитације (чл. 88. Зак. о држ. рачуноводству) и то до 10 часова.

Сваки лиферант има да поднесе комисији сва документа која се траже ст. 6. чл. 13

Правилника за извршење одредаба из одељка „Б — уговори и набавке“ закона о државном рачуноводству.

Из канцеларије Дечјег дома Вардарске ба- новине у Битољу бр. 687 од 16. августа 1930 године.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

НАШЕ СЕЛО

Наше лепо и дивно село, заслужује сва- чију пажњу, јер је оно основ на коме почива државна зграда. Ако је село имућно, богато, богата је и држава и обратно. А први услов да буде свако село напредно, економски јако, потребно је да буде просвећено. Без тога нема никаквог успеха. За то је школа, а поред ове учитељ, свештеник, сеоски деловођа, командир жандармеријске станице, лекар, економ и ба- бица, који су стално у додиру са нашим се- љаком. Они су сви позвани да буду народни учитељи, просветитељи и прави, истински апостоли. Има једна ствар, која доста кочи просвећивање нашег народа у мисама. То је урођени конзерватизам. Људима као да је уро- ђено да све новине гледају са неким непове- рењем. Зато и наш сељак воли да живи, ради и умре, као што су радили и његови старији. Противу таквих новина и предрасуда треба употребити корисне лекове, а наш сељак је по природи трезвен, бистар и врло окретан, па ће мало по мало осетити све користи које му пружа ново доба са савременим потребама. Искуство је доказало, да наш сељак прихвата поглавито оне напретке, које непосредно види, прати њихов развитак и користи који проистичу од тога. Зато су потребни примери, кон- кретне чињенице, који побуђују прави интерес у маси. А ту су учитељи, свештеници, дело- вође и други образованији људи, који живе на селу, и који ће посведочити своје пријатељство према народу, према напретку и према држави, ако њихови домови, покућнице, имања, буду најлепше народне школе, у којима ће се наш сељак поучити знањима из хигијене, пољске привреде, воћарства, виноградарства, живинар- ства, пчеларства и тако даље.

Ми ћемо с време на време постављати пријатељима нашег села, корисне задатке, о којима ће моћи да размишљају и да изналазе најпогодније путеве да их спроводе у дело. Такве раденике ми ћемо нарочито истицати пружајући им разне моралне подршке и ма- теријалне награде, како би истрајали на том племенитом и родољубивом послу.

Шта треба сваки човек да зна о маларији

Како се маларија преноси?

Пре открића проузроковача маларије у крви, веровало се да се маларија добива ди-

ректно од рђавог ваздуха услед испаравања баруштина па је ова болест тако и име до- била, јер маларија на талијанском значи „рђав ваздух“.

Проналаском паразита у човечијој крви 1880 год. од стране Лаверана, доказано је само да је маларија паразитна болест где паразит живи у крви, међутим на који начин долази паразит у крв човека, била је још увек тајна. Како је маларија владала највише у близини баруштина, мислило се је да паразит живи у води и да пијењем воде долази у организам односно крв. И ако је Лаверан још тада сум- њао у комарце, да имају везе с маларијом ипак прошло је 15 година док се није потпуно доказало на који се начин паразит маларије преноси са болесног на здраво лице.

Ова открића припадају на првом месту енглеском научнику Роланду Росу, који је 895. године би упућен у Индију, да изучава мала- рују, која у ово време у Индији обараше на милионе људи. У Индији Рос убрзо напусти изучавање маларије код људи и баци се на изучавање једне врсте маларије код птица, чији је паразит врло сличан оном код човека, мада се са птице не може пренети код човека или обратно. Верујући да мора да има неке слич- ности између људске и птичје маларије у на- чину преношења, Рос је нарочито изабрао ма- ларију птица, јер на животињама је лакше експериментисати него ли на људима. И заиста експерименти Роса на птицама беху крунисани успехом и брзо би доказано да птичју мала- рију преноси једна врста комараца и тако би објашњен начин преношења и ширења мала- рије код птица. Да би доказао да маларију птица преноси комарац, Рос је извршио сле- деће експерименте: На птицама, које су задр- жавале у крви паразите хранио је комарце, које је вештачки одгајио и оне које су сисале заражене крви, прегледао је из дана у дан и тако је имао прилике да посматра шта се де- шава са паразитима, који су сисањем дошли у стомак комарца. Пошто је дошао у стомак комарца, паразит пробија његов унутрашњи зид и дефинитивно се задржава на спољашњој страни стомака. Ту у виду мехурића, којих може да буде на стотине на истом стомаку, паразит расте и мехурић у коме се паразит развија постаје из дана у дан већи. У мехурићу паразит се размножи на хиљаде и пошто овај прсне након 15—20 дана, млади паразити од- лазе у пљувачне жлезде комарца да одатле доспу на здраву птицу приликом убода овог зараженог комарца.

Кад је Рос објавио ова важна открића,

пеломе свету било је јасно да се и човечија маларија највероватније преноси помоћу комараца и сада је само још требало то доказати и експериментима.

Талијанском научнику Граси-у припада заслуга да је први издвојио врсте комараца, које су способне да пренесу човечију маларију, јер као и код птица тако и за људску маларију само извесне врсте могу служити као преносиоци ове болести.

Код комараца ових специјалних врста које је назвао „Anopheles“ Grassi је видео и посматрао развој паразита човечије маларије и дошао до истих закључака као и Рос код птичје маларије. Да би доказ био очигледнији да се човечија маларија преноси само преко комараца, Граси је послао у Лондон из Италије заражене комарце и да тамо зарази лица која дотле никада нису боловала од маларије.

Лаверан је дакле открио паразит маларије и доказао да је то паразитарна болест чији паразит живи искључиво у људској крви а Рос и Граси доказали су начин ширења ове болести помоћу комараца. Граси-у још припада нарочита заслуга да је одвојио у засебну групу комарце, који су способни да пренесу људску маларију.

Да једно здраво лице добије маларију, потребно је да у дотичном месту има с једне стране болесних људи од маларије а с друге стране специјалних врста комараца, које називамо Anopheles. Дакле веза болестан човек од маларије плус комарац, потребна је па да се маларија одржи или прошири у једном месту. Тамо где има маларије мора да буде и комараца — Anopheles, међутим тамо где има комараца Anopheles не мора да постоји маларија све дотле док у дотично место не дођу људи са маларијом, од када ће се маларија почети ширити.

Развој маларичне клице у комарцу траје 15—20 дана т. ј. да комарац може да пренесе маларију, потребно је да прође време најмање 15—20 дана од сисања крви болесног човека. Од убода заразног комарца па до појаве маларичног напада код човека, потребно је обично време од 8—12 дана кад када и више. Један заражени комарац у току свога живота, може да зарази више лица.

требне за учвршћење и консолидацију државе, Овој идеји жртвована је стара скупштина, стара соколска организација, у том циљу реорганизована је управа краљевине и донето много нових закона. Садашњи одговорни југословенски фактори сваком приликом и сваком изјавом наглашују да је садашњи правац чврст и непроменљив. У том погледу најзначајније је путовање претседника владе г. генерала Петра Живковића и његова посета по разним југословенским покрајинским средиштима. Ово путовање је једно од најважнијих догађаја унутрашње политике.

Лист после тога описује његово путовање по Далмацији и Црној Гори и доноси садржину говора одржаних овом приликом као и одушевљени дочек од стране становништва.

Југославија

Норвешки лист Svenska Dagbladet који излази у Стокхолму, доноси у своме броју од 23 јула овај чланак о нашој држави:

У најновије време Југославија постаје све више позната и цењена као ванредно интересантна земља за туризам. Њене планине, њено као чивит плаво море, историјски споменици и народни живот и обичаји показују једну чаробност, којој је тешко наћи пандан у Европи. Земља је такође пребогата у лековитим и минералним водама — има их преко 300 познатих — али су до сада, с малим изузетком, слабо познате и искоришћене. Пошто нису уређене и снабдевене потребним комфором.

Јединствена су у Европи свакако Плитвичка Језера, 14 на броју, у Хрватској, као и огромне босанске шуме, удаљене једва један дан од срца Европе; оне су пуне зоолошких и ботаничких реткости.

Манастири у Србији скривају прекрасне фреске и друге споменике старо-хришћанске уметности. Словеначки Алпи и језера тек су последњих година постали познати широј европској јавности. Јединствени су у својој врсти водопади Крке код Шибеника у Далмацији као и они на Пливи код Јајца у Босни.

Најдрагоценија драгоценост Југославије јесте и остаће, као вечито привлачна тачка за међународни туризам, њено море, море затворено плаве боје блешти под жарким зрацима јужног сунца — Јадран. На његовим обалама и на хиљаду већих и мањих острва налазе се прастари градови, из грчког, римског и илирског доба. Читави лугови од пинија и маслина, меланхоличних чемпреса и величанствених палми, лимуна, неранце и мирте, у својој јужњачкој блештећој сликовитости, покривају обалу Далмација и острва. И никад нису слике истоветне, туриста наилази стално на нове и лепше. Згодна удешене царобродске везе и модерни хотели старају се да путника потпуно задовоље.

Прастаро југословенско гостопримство испољава се спонтано према странцима. Довољно

Страна штампа о нашој земљи

Путовање генерала Живковића

Чешки Народни Листи, који излази у Прагу, доноси у броју од 9. августа следеће:

Један од главних задатака југословенске владе је систематско учвршћивање идеје јединства међу племенима југословенског народа. Влада неуморно ради на томе и не боји се никаквих жртава јер зна да су све жртве по-

је провести само неколико дана међу овим дивним народом у његовој скоро библијској ношњи, па да га заволите и никад не заборавите. Живот и обичаји Муслимана у Босни и Јужној Србији, у сред модерног европског оқвира, даје нам прилике да се у мислима пренесемо на Исток и да и те обичаје и живот из близа посматрамо.

Највећа одлика долматинске ревијере састоји се у томе, што је — поред горостасно лепе природе и прекрасне климе — остала „непоковарена“, Може бити да ће неки екстремни ентузијаст за природне лепоте приметити, да је то истина али с модификацијом. По мишљењу таквих, природа је „поковарена“, чим се она прилагоди и преудеси за организовани туризам, али обични путници, који не трче за сувише опасним авантурама, биће увек благодарни за удобност, коју пружа развијена туристика — али ако није и сувише „развијена“, јер се у том случају обично претвори у редовно експлоатисање путника.

Ако бацимо поглед на карту, добијамо утисак да нам је југословенска јадранска обала једна скоро непозната земља. На картама налазимо веома мало познатих имена дуж обале између Истре и Албаније. А и кад на које наиђемо, морају се наше старовременске уши навикавати на нов звук, пошто се Спалато сада зове Сплит, а Рагуза Дубровник. И тек што смо се потрудили да их задржимо у памети, искрсава читав низ других, које опет треба запамтити — Сушак, Цриквеница, Раб, Шибеник, Сплит, Хвар, Корчула, Дубровник, Ерцегови, Зеленика, Котор и много других мањих са различитим комфоном али истом вредношћу за странца који дође на опорављање.

Још пре рата многи далматински градови и села били су популарни као климатска места али су били посећивани само од аустријске и италијанске ситне буржоазије. Прилике су биле примитивне, али су се гости осећали боље, него по луксузним местима француске и италијанске ривијере. Али за последњих десет година подигнуто је толико модерних хотела, купалишта и спортских плацева, да је цела обала попримила један више интернационални печат. Али и поред тог модернизација, ипак је обала задржала ону пријатну једноставност и комодитет, какав се налази у луксузним морским купалиштима на другим странама.

Југославија је у целости веома богата у разноликости климе и конфигурације земљишта и пружа туристима стална изненађења. Пошто се интензивно ради на поправци путева, развиће се промет аутом по још мање познатој унутрашњости, Ту ће се путнику дати прилика да види југословенског сељака у његовој примитивности и „непоковарености“. Таквог шаренила нема нигде. Два сасвим блиска места показују често врло велику разлику у ношњи и обичајима. Странац се просто осећа као у неком живом етнографском музеју, али музеју у коме

живот кипи и ври. С те тачке гледишта могло би се пожелети да Југославија остане још дуго у томе „непоковареном“ стању и да нагло модернизација, које корача брзим темпом, не поковари на овој земљи и народу баш оно што је најпривлакније.

Корисне поуке

Опанци

Обућа — опанци, како наш сељак носи, врло је непрактична и нездрава. Опанци нису увек цодесни за ногу. Нога се у опанцима врло јако окваси. А кад су ноге ма и најмање мокре, тада се најлакше назебе и добију многе опасне болести.

Врх на опанцима, па ма како он био велики и затворен шишарком, увек пропушта воду и блато. Кајиши или врпце на опанцима јако се стежу, те спречавају правилно кретање ноге и правилан оптицај крви. Тако исто не ваља завијати ногу са дугачким кајишима или врпцама, јер то проузрокује у ходу брз умор и раширење крвних судова на горњег дела ноге.

Водећи рачуна о здрављу, потребно је да се опанци праве тако, да је врх добро затворен, да је горњи део, где су прсти, покривен, да је пета ограђена са стране кожом бар са два прста висине и да се избаци употреба врпце или кајиша, а да се место тога, закопчавају помоћу кајиша и дугмета.

Узроци житне кризе

Међународна аграрна комисија у Антверпену имала је на дневном реду и питање о узроцима житне кризе. Један предавач нашао је узрок необичном појевтињењу житног сејања у томе што су обрађени велики дотле необрађени земљишни простори Сједињених Држава и Канаде, и што се у све већем броју употребљују машинске косачице и врталице.

То је довело несразмере између светске житне производње и светског становништва, јер светска производња жита већ од 1913 г. више се повећава него становништво у свету. Становништво се је увећало од 1913 до 1928 г. за свега 10%, а од 1926 до 1928 г. за 2%. Међутим производња животних намирница и индустријских сировина повећали су се у истом међувремену за 25, при чему се показује повећање за 2 последње године за 8%. Европа је у том предњачила осталом свету.

Производња индустријских сировина била је знатно већа последњих година од производње животних намирница, а највећа је била производња готових производа.

Мисли се да је потребно предузети мере за свођење европских произвођачких трошкова око жита на ниво америчког трошка, па да остане поштеђена житна производња у Европи од тешких потреса.

Треба такође чинити нешто и за снижење потрошачке снаге индустријских земаља, где се мора поправити зарада фабричких радника.

Повластице на железницама

Министар Саобраћаја решио је да се до краја августа ове године продужи са издавањем легитимације пензионерима и чиновницима, пошто подвозне легитимације још нису готве. Према томе сви пензионери и чиновници имају се и на даље обраћати за легитимације надлештву код којег примају плату или пензију.

КЊИЖИЦА

ЗА НАПЛАТУ

ОПШТИНСКОГ ПРИРЕЗА

има на стоваришту

КЊИЖАРА

В. Димитријевића, Скопље

улица Краља Петра

ПО ЦЕНИ 3 ДИНАРА КОМАД. НА ВЕЋЕ КОЛИЧИНЕ 50% ПОПУСТ.

ВРАЊСКА БАЊА

сумпоровита алкално - солична хипертерма

Индицирана: код свих врсти хроничних оболења, зглавака, и мишића, пареза, парализа, неуролгија, плеуритида, оболења женских полних органа, анемија у блажијој мери и реконвалесценције после издржаних операција, ка и хроничних екцема и кожных болести, камена у бешици и бубрезима.

Каптажа топле минералне воде повећана на 250.000 лит., те је купање у чистој минералној води без икаквих страних примеса.

Каде и б. сени модерно уређени и поплочни порцуланским плочицама.

ДРЖАВНИ ХОТЕЛ

у вези са купатилима, потпуно реновиран и снабдевен најмодернијим намештајем и удобним комфором, као домаћом и страном кујном и добрим пићем. РАДИО и КЛАВИР на расположење п. посетиоцима. Сопствени оркестар. Електрично осветлење. Сопствени телефон број 4.

Цене умерене. Отворен преко целе године, подесан за зимско лечење, јер ће у септембру бити готово централно грејање које се инсталира.

Власник Службеног Листа је Банска Управа Вардарске Бановине у Скопљу. — Уредник по овлашћењу Бан. Управе, Симић Стеван, директор гимназије у пензији Кеј Краља Александра 117 Штампарија и Књиговезница Василија Димитријевића. — Скопље, Краља Петра -- Телефон 182